

KORKEIMMALLE OIKEUELLE

Asia Valituslupahakemus ja valitus

Muutoksenhaun kohde

Helsingin hovioikeuden 4.10.2018 antama tuomio nro 1274 asiassa S
17/1095

Muutoksenhakija

SOLO-International Oy ("Solo")

Asiamies ja prosessiosoite

Asianajajat Niina Mickelsson ja Johanna Maria Kajaste
Eversheds Asianajotoimisto Oy
Fabianinkatu 29 B
00100 Helsinki

Vastapuoli

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva ("Turva")

Vastapuolen asiamies

Asianajaja Lassi Kettula
Asianajotoimisto Mercurius Oy
Keskustori 5
33100 Tampere

I VALITUSLUPAHAKEMUS

1. Solo pyytää kohteliaimmin, että korkein oikeus myöntää asiassa valitusluvan, sillä lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman oikeuden ratkaistavaksi.
2. Tuotevastuulain 4 a §:n mukaan vahinkoa kärsineen on näytettävä toteen vahinko, tuotteen puutteellinen turvallisuus sekä puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välinen syy-yhteys.
3. Vastaavasti tuotevastuulain 7 §:n 2 momentin mukaan korvausvelvollisuutta ei ole, jos se, jolta korvausta vaaditaan, saattaa todennäköiseksi, ettei tuotteen turvallisuudessa ollut vahingon aiheuttanutta puutetta silloin kun hän laski sen liikkeelle.
4. Korkeimmalta oikeudelta pyydetään kannanottoa ennen kaikkea siihen, millainen näyttö tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta ja siitä vahinkoon johdettavasta syy-yhteydestä on riittävää. Voidaanko tietyissä olosuhteissa näyttötaakka kääntää sellaiseksi, että vastaajan tulee näyttää vahingon aiheuttajaksi joku muu kuin sen itsensä vastuulla oleva seikka?
5. Lain sanamuodosta olisi pääteltävissä, että kantajan tulee ensin näyttää tuotteen puutteellinen turvallisuus, syy-yhteyksineen, ja vasta tämän näyttötaakan täytyttyä vastaajan tulee osoittaa, että puutetta ei ollut vielä tuotteen liikkeellelaskuhetkellä. Voiko tuotevastuulain 7 §:n 2 momenttia tulkita siten, että vastaajan tulee etsiä ja näyttää vahingolle vaihtoehtoinen synty tapa?
6. Tuotevastuulakia koskeva hallituksen esitys (HE 251/1992 vp s.32) toteaa, ettei näytön esittämistä koskevia vaatimuksia tule asettaa ankarammaksi kuin mikä on kohtuullista, kun huomioidaan mahdollisuudet selvittää syy-yhteyksikysymys yksittäisessä tapauksessa. Vastavuoroisesti tulisi ajatella, ettei myöskään vastaanäytön kynnystä tule tällöin asettaa *"ankarammaksi kuin mikä on kohtuullista"*. Millainen merkitys näyttökynnyksen arvioinnissa on an-

nettava vastaajan mahdollisuuksille osallistua vahinkotapahtuman tutkimuksiin sekä vahingon syytä ylipäättään saatavilla olevaan tietoon? Asiakokonaisuuteen liittyy myös oleellisesti se, kuinka laajoja resursseja vastaajan odotetaan käyttävän vastanäytön hankkimiseen ja millä edellytyksillä uusi vastanäyttö voitaisiin hyväksyä vielä hovioikeusvaiheessa.

7. Näyttökynnyksen arvioinnissa täytynee huomioida myös osapuolten väliset erot toimijoina; vakuutusyhtiöllä on niin resurssien, kuin vahinkotapahtumien selvittämiseen liittyvien rutinoitujen käytäntöjen vuoksi, vastaajaa vahvempi asema näytön hankkimisessa. Syy-yhteyden jäädessä epäselväksi on katsottava, että vakuutusyhtiö on lähtökohtaisesti se taho, jonka rooliin kuuluu vastuun kantaminen epäselvissä tapauksissa ja vakuutusyhtiö on voinut omassa toiminnassaan varautua kyseisiin tilanteisiin.
8. Joissakin tilanteissa saattaa olla mahdollista päätellä jo suoraan vahingosta se, että tuote on ollut turvallisuudeltaan puutteellinen.¹ Tällöin korvausvaatimuksen kohteena olevana asiana voi olla esittää näyttöä siitä, ettei vahinko ole johtunut tuotteesta tai sen käytöstä. Olisi tarpeellista, että korkein oikeus selkeyttäisi ennakkoratkaisullaan tätä näyttötaakkaa, sekä -kynnystä ja vastanäytön vaatimustasoa etenkin tilanteissa, joissa vahingon aiheuttajaksi väitetty tuote on tuhoutunut, eikä näyttöä vaihtoehtoisistakaan syytymisistä ole helppoa saada.
9. Valituksenalainen asia on tyyppiesimerkki tilanteesta, jossa palopaikka tuhoutuu lähes täysin ja tutkinnassa palopaikalta löytyy erilaisia teknisiä välineitä ja sähkölaitteita, tässä tapauksessa sähköpyörä. Taloudellinen intressi saattaa nousta yksittäistapauksessa äärimmäisen korkeaksi samalla kun palopaikalta löydetyn laitteen maahantuojalla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa palotutkintaan tai muihin ajantasaisiin selvityksiin vastanäyttöä hankkiakseen. Voiko tuotteen turvallisuutta koskevan vastanäytön puute kääntyä suoraan vastaajan vahingoksi, vaikka kantajakaan ei pysty täyttämään näyttötaakkaansa turvallisuuspuutteesta ja syy-yhteydestä?
10. Korkein oikeus ei ole antanut edellä mainituista kysymyksistä ennakkopäätöstä ja myös hovioikeustasoinen ratkaisukäytäntö on hyvin niukkaa. Solo kat-

¹ Wilhelmsson, Rudanko: Tuotevastuu, 2004 s. 187.

soo, että oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi ennakkopäätökselle olisi tarvetta ainakin seuraavista kysymyksistä:

- Milloin kantaja täyttää näyttötaakan tuotteen puutteellisesta turvallisuudesta, eli kuinka konkreettista näyttöä yksittäisen - jopa täysin tuhoutuneen tuotteen – turvallisuuspuutteesta ja syy-yhteydestä vahinkoon kantajalta tulisi edellyttää?
- Millaista vastanäyttöä yksittäisen tuotteen turvallisuudesta vastaajalta edellytetään?
- Tuleeko vastaajan näyttää vahingon aiheuttajaksi jokin muu kuin sen itsensä vastuulla oleva seikka? Millä edellytyksin näyttötaakka voi kääntyä vastaajalle? Millainen vaikutus edellä mainituilla seikoilla on uuden todistelun hyväksymiseen hovioikeudessa?

II VALITUS

1 Vaatimukset

11. Solo vaatii, että korkein oikeus kumoaa hovioikeuden tuomion ja velvoittaa Turvan korvaamaan Solon oikeudenkäyntikulut käräjä- ja hovioikeudessa sekä korkeimmassa oikeudessa laillisine korkoineen myöhemmin esitettävän laskun mukaisesti. Lisäksi Solo vaatii, että hovioikeuden hylkäävä päätös VTT Expert Services Oy:n 17.5.2017 laatiman tutkimuksen hyväksymisestä uudeksi todisteeksi kumotaan.

2 Näytöstä

12. Koska asian ennakkopäätösarvo kulminoituu näyttökynnyksen ja -taakan arviointiin, tuo Solo tässä valituksessa esiin näytön kannalta keskeiset seikat sekä ne johtopäätökset, jotka alemmat oikeusasteet ovat näytön perusteella tehneet.

3 Asian tausta ja hovioikeuden tuomion virheellisyys

13. Alemmat oikeusasteet ovat Solon näkemyksen mukaan tehneet virheitä näyttötaakan ja -kynnyksen arvioinnissa koskien tuotteen väitettyjä turvallisuuspuutteita.

14. Hovioikeuden tuomion mukaan (s. 9) Solo *"ei kuitenkaan ole osoittanut, että pyörän palaminen on johtunut muusta kuin yhtiön vastuulla olevasta seikasta."* Tuotevastuulain mukaan Sololla ei ole tällaista näyttötaakkaa. Toisaalta hovioikeus myöntää, että *"asiassa on siten jäänyt selvittämättä, miten tulipalo on teknisesti saanut alkunsa polkupyörän sähköjärjestelmästä."*
15. Näin ollen Solo katsoo, että Turva ei ole näyttänyt asiassa toteen tuotevastuulain 4 a §:n mukaista toista peruslähtökohtaa, eli tuotteen puutteellista turvallisuutta. Kun tätä teknistä vikaa ja palon alkulähdettä ei hovioikeuteen mukaan pystytä osoittamaan, on Turvan mahdotonta näyttää toteen myöskään kolmatta vahingonkorvauksen perusedellytystä, eli puutteellisen turvallisuuden ja vahingon välistä syy-yhteyttä. Hovioikeuden olisi johtopäätöksensä valossa tullut hylätä kanne, eikä siirtää näyttötaakkaa Sololle.
16. Turva on esittänyt ainoastaan spekulatiivisen teorian siitä, että tulipalo olisi saanut alkunsa sähköavusteista pyörästä. Korkeimman oikeuden ratkaisukäytännön mukaan korvausvastuun muodostava palonsyyn toteaminen edellyttää kuitenkin varmuutta (KKO 1987:33). Solo niin ikään katsoo, ettei kyseessä ole oikeuskirjallisuudessa mainittu tilanne, jossa itse vahinkotapahtuma osoitaisi suoraan tuotteen turvallisuuspuutteen. Tällaisesta tilanteesta on esimerkkinä usein käytetty belgialaista oikeustapausta (Riboux v. Schweppes Belgium, Civ.Namur, 5 e, 21.11.1996) , jossa virvoitusjuomapullon räjähtämisistä sinänsä pidettiin riittävänä näyttönä turvallisuuspuutteesta. Tapaus eroaa valituksenalaisesta asiasta ennen kaikkea siinä, että valituksenalaisessa tapauksessa ei ole voitu osoittaa tulipalon lähteneen sähköpyörästä, vaan tulipalon syy on jäänyt epäselväksi.
17. Kun tarkastellaan hovioikeustasoista oikeuskäytäntöä tuotevastuulakiin perustuvista ratkaisusta, voidaan pitää hyvin poikkeuksellisenä, että kanne hyväksytään, vaikkei asiassa pystytä saamaan mitään selvitystä siitä, miten tuote on aiheuttanut vahingon (tulipalon). Turun hovioikeuden tuomiossa nro 1377 (28.5.2002, S 00/1216) on esitetty selkeä näyttö siitä, miten tuote on aiheuttanut tulipalon, mutta tapauksessa päädytään kuitenkin hylkäämään kanne, sillä tuotteessa ei katsottu olleen virhettä tuotantovaiheessa tai sitä liikkeelle laskettaessa.
18. Niin ikään Helsingin hovioikeuden ratkaisussa nro 3805 (23.12.2011, S 10/3317) on kanteen hyväksymistä edeltänyt seikkaperäinen selvitys siitä,

mitkä ovat tuotteen turvallisuuspuutteet ja miten nämä ovat olleet syyhteydessä palon konkreettiseen syntytapaan. Mielenkiintoista tapauksessa on myös se, että Tampereen yliopisto oli toisintanut siinä palon epäillyn syytymistavan (hormin rakenne) ja saanut tulipalon aikaan vastaavissa olosuhteissa. Kyseessä on siten aivan päinvastainen tilanne, kuin valituksenalaisessa asiassa, jossa VTT:n tutkimuksissa sähköpyörää ei ole saatu toisintokokeissa syttymään.

19. Hovioikeus on katsonut, että Solon velvoitteena olisi ollut osoittaa *”että tulipalon syttyminen olisi johtunut siitä riippumattomasta syystä”*. Huomioiden etenkin se, mitä jäljempänä on esitetty palonsyyn tutkinnan puutteista, on Sololle asetettu näyttötaakka ankarampi, kuin mitä tuotevastuulaki edellyttää.
20. Kuten Turun käräjäoikeuden 5.4.2000 antamassa tuomiossa nro 2678 (97/7272), jonka Turun hovioikeus on sittemmin 28.5.2002 vahvistanut tuomiollaan nro 1377 (S 00/1216) todetaan (s. 17), *”tuotevastuulaki lähtee siitä, että sen, jolta korvausta vaaditaan, tulee esittää saatavilla olevaa näyttöä. Näytön sisällölle asetettavat vaatimukset kuitenkin vaihtelevat johtuen osapuolten erilaisista mahdollisuuksista sitä esittää.”* Kantajalta on tässäkin asiassa edellytetty alkuun selvitystä siitä, että tuote on ylipäättään syttynyt tuleen ja tästä on seurannut palon leviäminen.
21. Edelleen tuomion perustelujen mukaan *”Valmistajan vastuusta vapautumisen edellytyksenä ei voida pitää vahingon aiheuttaneen turvallisuuspuutteen selvittämistä, joten sillä seikalla, kumman osapuolen velvollisuutena käsiteltävässä tapauksessa selvityksen esittäminen olisi, ei ole ratkaisevaa merkitystä.”* Edellä mainittua voidaan tuotevastuulain kohdalla soveltaa myös tuotteen maahantuojaan. Hovioikeus on valituksenalaisessa asiassa lopulta päätenyt siihen, että Solon olisi tullut esittää palon aiheuttanut *”siitä riippumaton syy”*. Hovioikeuden tuomiossa on tältä osin virhe.
22. Edellä mainitussa tuomiossa korostetaan myös sitä, ettei täyttä näyttöä tuotteen turvallisuudesta edellytetä. Riittävää on (s. 20) saattaa todennäköiseksi, että laadunvalvontajärjestelmä on sen laatuinen, että se olisi suurella todennäköisyydellä paljastanut vahingon aiheuttaneen puutteen tuotteessa ja että tuote on läpäissyt tämän laadunvalvonnan. Hovioikeus ei ole lopputuloksessaan antanut riittävää painoarvoa sille, että se on itsekin tuomiossaan todennut Solon esittäneen uskottavan näytön siitä, että *”lyijyakuilla varustetut pol-*

kupyörät ovat yleisesti erittäin turvallisia ja että niiden syttyminen palamaan on erittäin harvinaista (s. 9)."

23. Hovioikeus on ratkaisussaan (s. 9) todennut, että näyttövelvollisuuden täyttymistä harkitessaan se on ottanut huomioon myös pienjännitedirektiivissä tarkoitetut puutteellisuudet pyörässä. Solon näkemyksen mukaan tämä yksityiskohta on merkityksetön, sillä asiassa ei ole osoitettu syy-yhteyttä väitetyn turvallisuuspuutteen ja vahingon välillä. Myöskään TUKES valvovana viranomaisena ei ole kohdistanut markkinavalvontatoimenpiteitä sähköpyöriin. Tuotevastuulain mukaan syy-yhteyden on vallittava konkreettisen turvallisuuspuutteen ja tuotevahingon välillä; oikeuskirjallisuudessa viitataan tähän usein ilmaisulla *"vahingon kannalta relevantti virhe"*.² Tämä tarkoittaa, että vahinko on aiheutunut nimenomaan siitä turvallisuuspuutteesta, joka tuotteessa on todettu.³ Tällaista yhteyttä ei valituksenalaisessa asiassa ole osoitettu sähköpyörässä mahdollisesti olleiden pienjännitedirektiivin mukaisten puutteiden ja aiheutuneen vahingon välillä.

4 Puutteellisesta palonsyytutkinnasta

24. Haastehakemuksessaan Turva esitti lyijyakun aiheuttaneen tulipalon ja myöhemmin käsittelyn edetessä Turva laajensi tulkintaansa siten, että tulipalon syynä ei ollutkaan akku vaan sähköpyörän jokin muu sähköosa. Missään vaiheessa käsittelyä Turva ei ole esittänyt täsmällistä, yksilöityä ja perusteltua syytä palolle.
25. Käräjäoikeus on tuomiossaan katsonut, että todistaja Saajoksen ja Laison kertomukset ovat luotettavampia kuin Solon nimeämän todistaja Pälviän kertomus, koska Saajos ja Laiso ovat itse tutkineet palopaikkaa ja tehneet siitä omia havaintoja.
26. Saajos on Turvan ja Laiso Fennian työntekijä. Molemmat vakuutusyhtiöt ovat joutuneet tulipalon perusteella maksamaan korvauksia taloyhtiölle ja/tai taloyhtiön osakkeenomistajille.

² Villa, Airaksinen, Bärlund ym.: Yritysoikeus 2004, s. 126.

³ Mononen: Yritysten välinen tuotevastuu, 2004, s. 264.

27. Pälviä on kokenut ja kansainvälisestikin arvioituna pitkälle koulututtanut palontutkija ja Suomen Palontutkijat ry:n perustaja ja puheenjohtaja. Pälviä on selvittänyt ja tutkinut asiaa mm. Saajoksen tekemän raportin (K4) perusteella. Raportissa on jäänyt täysin käsittelemättä muun muassa kiinteät sähköasennukset ja sähkölaitteet, varastossa ollut muu tavara tai vaihtoehtoiset palonsyyt. Pälviän mukaan palon syttymispisteestä huolimatta pahimmat palovauriot voivat muodostua varaston oven eteen ilmapirtauksen vuoksi.
28. Pälviä on todennut, että palonsyytutkintaraporttien perusteella voidaan todeta palonsyyn jääneen tuntemattomaksi.
29. Poliisin palonsyöntutkinta on ollut puutteellista ja suppeaa. Poliisi ei missään vaiheessa tutkinut sähköpolkupyörää tai sen akkujärjestelmää eikä sitä, miten sähköpyörä ylipäättään olisi voinut sytyttää tulipalon. Poliisi ei ollut edes tietoinen siitä, että kyseisessä pyörässä oli lyijyakku eikä lithium-akku.
30. Tutkinnassa ei ole esimerkiksi käsitelty lainkaan sitä, mitkä tekijät ovat mahdollistaneet palon räjähdysmäisen leviämisen kiinteistössä. Tutkinnassa ei ole selvitetty, mitä paloherkkiä aineita, materiaalia tai muuta merkityksellistä palokuormaa varastossa on ollut. Asukas ei ole pystynyt selvittämään muutoin kuin pintapuolisesti varaston sisältöä.
31. Kuten todistaja Klasila on oikeudessa kertonut, rakennuspaloista pystytään selvittämään vain noin puolet, vaikka tutkinta tehtäisiinkin kattavasti. Noin kolmannes selvitettyistä rakennuspaloista on tuhopolttoja, kolmannes ihmisen muusta toiminnasta johtuvia ja kolmannes sähkövikoja, kuten sähköpiikin ja oikosulun aiheuttamia tulipaloja. Sen sijaan tämän tapauksen palonsyöntutkinnassa on käsitelty ainoastaan mahdollista sähkövikaa, mutta rajaten johtopäätökset yksinomaan yhteen ”sähkölaitteeseen” eli sähköpyörään. Muista vaihtoehdoista tutkinnassa ei ole tehty lainkaan hypoteeseja.
32. Palonsyöntutkintaa koskevien ohjeiden mukaan palonkohteesta tulisi hankkia tutkintaa varten sähköpiirustukset, erilaiset valvonta-, säätö-, yms. laitteiden rekisteröimät tiedot ja tiedot sähköjakelun katkeamisesta ja katkaisuista. Lämpö- ja sähköliittymiin kuuluvat säätölaitteet ja mittarit, niiden lukemat, säätimien asennot ja sulakkeet valokuvataan yksityiskohtaisesti. Kiinteät sähköasennukset tutkitaan oikosulun varalta ja niistä otetaan näytteet. Sähkö-

pääkeskus tai ryhmäkeskus irrotetaan sisäistä johdotusta katkaisematta. Sulakkeen tutkimisessa ei pelkkä silmämääräinen tutkiminen riitä. Mitään näitä toimenpiteitä ei ole tehty tässä palonsyyntutkinnassa.

33. Poliisin suorittaman puutteellisen palonsyyntutkinnan johtopäätöksellä on ollut määräävä vaikutus alempien oikeusasteiden tulkintaan sähköpyörän turvallisuuspuutteesta. Vian yksilöintiä ei ole edellytetty Turvalta kummassakaan oikeusasteessa ja kanteen hyväksyminen perustuu kehäpäätelmään; koska sähköpyörä on aiheuttanut tulipalon, on siinä täytynyt olla turvallisuuspuute. Tältä osin alemmat oikeusasteet ovat jättäneet huomioimatta kaiken sen todistusmateriaalin, joka osoittaa, että sähköpyörä ei ole voinut aiheuttaa tulipaloa.

5 Sähköpyörän väitetystä turvallisuuspuutteesta

34. Solo katsoo, että kanne on hylättävä ensisijaisesti siksi, ettei Turva ole näyttänyt toteen tuotevastuulain 4 a §:n edellyttämiä seikkoja. Mikäli nämä seikat, vastoin Solon käsitystä, katsottaisiin toteennäytetyksi, tulee tuotteen turvallisuus liikkeellelaskuhetkellä (tuotevastuulaki 7 § 2 mom.) arvioitavaksi vasta tämän jälkeen.
35. Solo katsoo, (i) ettei sähköpyörän tai sen virtalukon vikaantumisesta ole esitetty mitään näyttöä ja että (ii) asiassa on riittävällä todennäköisyydellä esitetty, ettei virtalukko vikaantuneenakaan voisi aiheuttaa paloa.
36. Hovioikeuden tuomiossa sivulla 9 on virheellinen kirjaus siltä osin, kun siinä annetaan ymmärtää, ettei asiassa olisi suljettu pois sähköpyörän mahdollista syttymistä vikatilanteessa. Todistaja Klasila on nimenomaisesti kertonut oikeudessa, että VTT on testannut sähköpyörää kaikissa kuviteltavissa olevissa vikatilanteissa, eikä ole saanut pyörää syttymään.
37. Virtalukon vikaantumattomuutta tukee Laaksosen kertomus siitä, että pyörään ei jäänyt virtaa, eivätkä sen led-valot palaneet Laaksosen jättäessä pyörän varastoon. Virtalukon tinasta valmistetut osat olisivat niin ikään sulaneet ja katkaisseet virran, mikäli kyseessä olisi ollut sulake tai jokin muu vikaantumisen.

Paikallaan olevassa sähköpolkupyörässä, jota ei poljeta ja jonka kahvaa ei samanaikaisesti käännetä (edellyttää kumpaakin toimenpidettä), ei voi edes teoriassa kulkea sellaista virtaa, joka voisi aiheuttaa tulipalon.

38. Asiassa ei ole annettu riittävää painoarvoa sille, että VTT on tutkinut vikaantumattoman sähköpyörän Aaltosen johtopäätösten valossa. VTT on selvittänyt järjestelmän turvallisuusominaisuudet ja rakenteen. Vaikka pyörään olisi jäänyt virta päälle (mikä ei ole Laaksosen kertoman mukaan ollut mahdollista), ei akun energia olisi ollut riittävä tulipalon syttymiseen. Akun olisi tullut syttyä ennen sen varastoon laittamista. Laaksosen kuitenkin kertoi, että hänen ottaessaan virtalukkoa pois, akku ei ollut kumentunut eikä hän haistanut savun hajua.
39. VTT tutkimuksessa (V3) on nimenomaisesti määritelty virtalukon materiaalien syttymislämpötilat. Tutkimustulos osoittaa kiistattomasti, että tinajuotos sulaa ennen kuin materiaalit saavuttavat syttymispisteensä. Tinajuotoksen sulaessa virta katkeaa, eikä akkujärjestelmä voi sytyttää tai ylläpitää tulipaloo. Näin asiasta on kertonut myös todistaja Klasila.
40. Vastaavia virtalukkoja on maailmanlaajuisesti käytössä noin 2–3 miljardia, eikä niistä ole raportoitu tulipalolle altistavia vikoja. Virtalukon valmistajalla on ollut vuodesta 2008 lähtien tuotannon laatusertifikaatti ISO 9001 (V11).
41. Todistaja Palomäki on käynyt validoimassa sähköpyörän valmistajan tehtaalla Kiinassa kaksi kertaa ja käynnit tehtaalla ovat kestäneet yhteensä 4 viikkoa. Hän on todennut tehtaalla tuotannon ja laadunvarmistuksen olleen hyvä ja itse asiassa jopa parempi, kuin vastaavan Ruotsissa sijaitsevan tehtaalla. Sulakkeen osalta Palomäki kertoi virheellisen sulakkeen asentamisen olevan käytännössä mahdotonta, sillä tuotelinjalla käsitellään vain yhdenlaisia sulakkeita.
42. Turun hovioikeus on katsonut (tuomio nro 1377, 28.5.2002 dnro S 00/1216), että tuotteen turvallisuutta ja virheettömyyttä koskeva yleinen näyttö oli riittävä vapauttamaan valmistajan tuotevastuulain mukaisesta korvausvastuusta. Myös oikeuskirjallisuudessa on korostettu, että usein on mahdotonta esittää täyttä näyttöä siitä, ettei turvallisuuspuute ole ollut tuotteessa silloin, kun

se laskettiin liikkeelle.⁴ Tämän vuoksi näyttökynnystä on alennettu. Vastuusta vapautumiseen riittää, että saatetaan todennäköiseksi, ettei tuotteessa ollut vahingon aiheuttanutta turvallisuuspuutetta. Tämä näyttövelvollisuus saattaa täyttyä esittämällä yleistä näyttöä valmistusprosessista tai tuotteesta ylipääntään, eikä näytön tarvitse liittyä vahingon konkreettisesti aiheuttaneeseen tuotekappaleeseen. Näin ollen todistaja Palomäen tuotantoprosessia koskevan todistajankertomuksen lisäksi myös yleisesti sähköpyörien syttymismahdollisuutta koskeville vastaajan hankkimille tutkimuksille on annettava erityinen painoarvo myös tällä kohdalla.

43. Näyttökynnyksen korkeuteen vaikuttaa myös esimerkiksi ajan kuluminen. Mitä pidempi aika on kulunut siitä, kun tuote otettiin käyttöön, sitä pienempi on todennäköisyys sille, että vahingon aiheuttanut turvallisuuspuute oli olemassa jo liikkeelle laskettaessa. Tällöin vapauttamisperustetta koskeva näyttökynnys alenee entisestään.⁵ Valituksenalaisessa asiassa sähköpyörä oli ostettu 10.8.2014 eli noin 10 kuukautta ennen vahingon tapahtumista. On epätodennäköistä, että sähköpyörässä olisi ollut liikkeelle laskettaessa tai ylipääntään mikään turvallisuuspuute, joka ei olisi ilmennyt jo aiemmin käytön yhteydessä.
44. Solo katsoo, että myös tässä asiassa on saatettu todennäköiseksi, ettei tuotteessa ole ollut vikaa liikkeelle laskettaessa. Sähköpyörän käyttäjänkään kertomuksesta ei ilmene, että pyörä olisi ollut viallinen. Sololle ei voida osoittaa korvausvelvollisuutta aiheutuneesta vahingosta.

6 Uusi todiste hovioikeudessa

45. Solo on pyytänyt, että hovioikeus hyväksyy uudeksi todisteeksi VTT Expert Services Oy:n 17.5.2017 laatiman tutkimuksen, jossa on tutkittu virtalukon syttymismahdollisuutta nk. "worst case" -olosuhteissa. Tutkimus on ollut Solon käytössä 17.5.2017 eikä sitä ole voitu aikaisemmin esittää. Hovioikeus on hylännyt uuden todisteen.
46. Solo katsoo, että sillä on ollut OK 25 luvun 17 §:n tarkoittama pätevä syy olla vetoamatta todisteeseen käräjäoikeudessa. Sololla ei ole ollut velvollisuutta hankkia ja esittää todisteena kyseistä tutkimusta vielä käräjäoikeusvaiheessa.

⁴ Wilhelmsson, Rudanko: Tuotevastuu, 2004 s. 201.

⁵ Wilhelmsson, Rudanko: Tuotevastuu, 2004 s. 202.

47. Ensimmäisen VTT:n tutkimuksen tarkoitus on ollut esittää vastanäyttöä Aaltosen tutkimukselle. Turva yksilöi virtalukon kulumisen, sen vääränlaisen sulakkeen sekä tinasuojauksen epäluotettavuuden palon syyksi vasta kirjallisen valmistelun päätyttyä. Pääkäsittelyä ennen kantajan väite oli, että sähköjärjestelmässä oli vika ja että virtalukko voi kuumentuessaan aiheuttaa tulipalon. Näitä täsmennettiin vasta pääkäsittelyssä.
48. Näin ollen, vaikka Solo olisi teettänyt lisätutkimuksen jo käräjäoikeusvaiheessa, ei tutkimuksessa olisi pystytty huomioimaan tätä vasta pääkäsittelyssä esiin tullutta väitettä palon syttymistavasta. Sololla ei ole ollut edellytyksiä ennakoita tutkimuksen tarpeellisuutta.
49. Pätevän syyn olemassaoloa voidaan perustella myös prosessuaalisella tilanteella, johon Solo on käräjäoikeuskäsittelyssä joutunut: todisteen tarve on aktualisoitunut vasta pääkäsittelyssä vastapuolen muuttuneiden esitysten vuoksi.⁶ Asianosaisella tulee olla mahdollisuus puolustautua vastapuolen asiassa esittämää vastaan.
50. Oikeuskirjallisuudessa on niin ikään korostettu, että asianosaisen on voitava luottaa siihen, että hän voi pidäytyä tarpeettoman pitkälle menevistä tutkimuksista varmuuden vuoksi riita-asian valmistelussa.⁷ VTT:n tutkimukset ovat erittäin kalliita ja käräjäoikeusvaiheessa kaikki Solon taloudelliset resurssit ovat olleet kiinni oikeudenkäynnissä. Kahden yli 10.000 euroa maksavan tutkimuksen teettäminen varmuuden vuoksi tilanteessa, jossa näyttötaakka turvallisuuspuutteesta ja siihen liittyvästä syy-yhteydestä on kantajalla, ei ole perusteltua myöskään prosessiekonomisesti. Kun huomioidaan asian näyttötaakka, riskinä olisi ollut se, että käräjäoikeus olisi katsonut tutkimuksen turhaksi ja se olisi jäänyt Solon maksettavaksi jutun lopputuloksesta riippumatta.
51. Niin ikään lain esityöt puoltavat lisätutkimuksen ja todistelun täydentämistä tämänkaltaisessa tilanteessa: HE:n⁸ mukaan *erityisesti silloin kun todiste on asian ratkaisemisen kannalta merkittävä, aineelliseen totuuteen pyrkiminen edellyttää, että seikka tai todistelu vain painavin perustein jätetään ottamatta*

⁶ Leppänen Tatu: Riita-asian valmistelu todistusaineiston osalta, 1998, s. 370.

⁷ Leppänen Tatu: Riita-asian valmistelu todistusaineiston osalta, 1998, s. 359.

⁸ HE 1990:15, s. 83.

huomioon.” Kyseinen tutkimus osoittaa, että palon syttymissyy ei ole voinut olla virtalukko edes vikaantuneena. Edellä mainituilla perusteilla Solo katsoo, että uusi todiste olisi tullut hyväksyä hovioikeudessa. Todiste on keskeinen aineellisesti oikean lopputuloksen saavuttamiseksi etenkin tilanteessa, jossa hovioikeus on toisaalta edellyttänyt Sololta vahvaa vastanäyttöä palon syttymissyyttä.

52. Muilta osin Solo viittaa aiemmissa oikeusasteissa esitettyyn kirjalliseen ja suulliseen näyttöön.

Helsingissä 3. joulukuuta 2018

SOLO-International Oy

Kohteliaimmin

Niina Mickelsson

Asianajaja, varatuomari, Espoo

Johanna Maria Kajaste

Asianajaja, varatuomari, Helsinki